

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ**

**Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої
освіти**

сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015

Кафедра філософських та соціальних наук

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою

(пост. п. 8 від «29» жовтня 2018 р.)

Ректор

А.А. Мазаракі

ПОЛІТОЛОГІЯ

ПРОГРАМА ТА РОБОЧА ПРОГРАМА

освітній ступінь

«бакалавр»

для усіх спеціальностей

Київ 2018

Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу КНТЕУ заборонено

Автори: Латигіна Н.А., д-р політ. наук, проф.,
Гусєва Н.Ю., канд. істор. наук, доц.

Програму обговорено і схвалено на засіданні кафедри філософських та соціальних наук, протокол № 24 від «16» травня 2018 р.

Рецензенти: Хоружий Г.Ф., д-р філос. наук, проф.
Кравченко А.А., д-р філос. наук, проф.
Бай С.І., д-р екон. наук, проф.
Гуржій Т.О., д-р юрид. наук, проф.
Дешко Л.М., д-р юрид. наук, доц.
Латигіна А.Г., доц.
Ромат Є.В., д-р наук з держ. упр-ня, проф.
Новікова Н.Л. д-р екон. наук, доц.

Навчально-методичне видання
Політологія

ПРОГРАМА ТА РОБОЧА ПРОГРАМА

освітній ступінь

для усіх спеціальностей

«бакалавр»

ВСТУП

Розвиток вищої професійної освіти в Україні характеризується сьогодні кардинальними змінами у системі гуманітарної підготовки студентів. Гуманітаризація освіти спрямована на інтелектуальний, моральний, етичний та естетичний розвиток особистості, підвищення рівня освіченості та ерудованості майбутнього спеціаліста, що є важливою умовою його професійного самовизначення у подальшій трудовій діяльності. Вирішення цих завдань передбачає застосування нових освітніх технологій, оновлення організаційних і методичних форм активізації евристичного потенціалу студентів.

Навчальна дисципліна «Політологія» є однією з базових складових гуманітарної освіти, яка актуалізується необхідністю для сучасного інформаційного суспільства з огляду на світові глобалізаційні процеси і тенденції. Це важливий компонент циклу соціально-гуманітарних дисциплін, які вивчаються студентами усіх спеціальностей та спеціалізацій КНТЕУ. Дисципліна «Політологія» є як обов'язковою, так й вибірковою в залежності від спеціальності.

Програма та робоча програма дисципліни «Політологія» складається з наступних розділів:

- I. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни (компетентності), її місце в освітньому процесі.
- II. Зміст дисципліни.
- III. Структура дисципліни та розподіл годин за темами (тематичний план).
- IV. Тематика та зміст лекційних, практичних (семінарських), лабораторних занять, самостійної роботи студентів.
- V. Список рекомендованих джерел.

Така структура дисципліни сприяє оволодінню студентів як теоретичними знаннями, так і практичними навичками та компетентностями.

I. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни (компетентності), її місце в освітньому процесі

Дисципліна «Політологія» надає студентам знання про політичну сферу як системне утворення, що складається з різних елементів: політичних інститутів, політичних відносин, правових норм, політичної культури і свідомості, а також дає уявлення про політичні процеси, що відбуваються на сучасному етапі розвитку людської цивілізації. Дисципліна передбачає вивчення кожного елемента політичної системи,

його структури і функцій, при цьому акцент робиться на сучасних проблемах функціонування політичної сфери, що допоможе студентам поглибити знання про світ політичного. Політологія виконує і важливу виховну функцію, оскільки студенти, засвоюючи з дисципліни «Політологія» знання про політику, проходять наступний етап власної політичної соціалізації і таким чином формуються як розвинені особистості.

Мета навчальної дисципліни полягає у формуванні цілісної, логічної, послідовної системи знань про світ політичного, його сутність і зміст, а також про політику і владу як суспільні явища і соціальні феномени.

Відповідно до мети визначаються основні **завдання навчальної дисципліни:**

- оволодіти основними поняттями та категоріями політичної науки на рівні відтворення і тлумачення для практичного застосування та втілення в процесі майбутньої професійної діяльності;
- сприяти засвоєнню теоретичних уявлень про політичну сферу як сукупність інститутів і впорядкованих відносин, що виступає як системне утворення;
- ознайомити з науковими підходами до аналізу сучасних проблем політичного життя;
- допомогти студентам усвідомити сутність політичних явищ та процесів;
- сприяти розвитку здатності встановлювати причинно-наслідкові зв'язки у політиці та виокремлювати роль суб'єктивних факторів;
- сформувати у студентів інтерес до самостійного творчого осмислення дисципліни «Політологія» і потребу до прогнозування наслідків процесів, що відбуваються у політичній сфері;
- здійснити виховання національної культури та патріотизму;
- стимулювати прагнення до постійного здобуття нових знань у вивченні світу політичного та політичних процесів.

Предметом навчальної дисципліни «Політологія» є дослідження і вивчення теоретико-методологічних та прикладних основ політичного життя суспільства, політичних процесів, закономірностей формування та розвитку політичної влади і політичної системи.

Програма та робоча програма дисципліни розроблена для студентів освітнього ступеня «бакалавр» усіх спеціальностей та спеціалізацій денної форми навчання.

Після вивчення дисципліни **студенти повинні знати:**

- об'єкт, предмет і методи політичної науки;
- історичні аспекти розвитку політології;
- сутність New Public Management і Good Governance;

- роль і функції держави в політичній системі суспільства;
- політичні феномени і політичні цінності;
- базові політичні ідеології сучасності;
- основні політичні партії, громадські організації і рухи;
- новий порядок світового устрою.

Після вивчення дисципліни **студенти повинні вміти:**

- аналізувати понятійно-категоріальний апарат політичної науки;
- орієнтуватися в головних політичних концепціях, школах і напрямках;
  - визначати сутність влади та політичного життя, політичних відносин і процесів;
  - класифікувати суб'єкти та об'єкти політики і влади;
  - охарактеризувати політичні засади прав людини і громадянина;
  - пояснювати значення і роль політичних систем та політичних режимів у житті країни, місце та функції громадянського суспільства;
  - розрізняти теоретичні та прикладні компоненти політичного знання, характеризувати їх роль у підготовці та обґрунтуванні політичних рішень, у забезпеченні особистого внеску громадян у суспільно-політичне життя;
  - розкривати і визначати процеси світового політичного життя, геополітичну картину світу, місце і статус України у сучасному міжнародному житті;
  - користуватися навичками політичної культури;
  - застосовувати політичні знання у своїй професійній та громадській діяльності.

Місце дисципліни в освітньому процесі.

Для засвоєння дисципліни «Політологія» студенти повинні мати базову підготовку з дисциплін «Історія України», «Філософія», «Соціологія», «Правознавство», «Історія держави і права», «Психологія». Ці дисципліни дозволяють певним чином впливати на формування світогляду студентської молоді і надають базові знання щодо політичних основ розвитку цивілізації.

Дисципліна розрахована залежно від спеціальності та спеціалізації на 180 год., що відповідає 6 кредитам ЄКТС (формою підсумкової атестації є екзамен).

II. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Політика як сфера суспільного життя

Виникнення політики: причини та підходи до з'ясування її сутності.

Основні функції політики. Структура політики. Специфічні властивості політики: онтологічні, морфологічні та процесуальні.

Суб'єкти і об'єкти політики. Рушійні сили політики. Суперечності, потреби та інтереси у політиці. Цілі та засоби у політиці, їх взаємозв'язок. Взаємовідносини політики з іншими сферами суспільства.

Становлення та розвиток політології як науки та навчальної дисципліни. Об'єкт та предмет політології. Закони, принципи та категорії політології. Основні завдання та функції політології. Методологія та методи політологічного пізнання. Взаємозв'язок політології з іншими науками.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 2, 3, 4, 5, 6.

Додатковий: 10, 15, 21.

Інтернет-ресурси: 22, 23, 26, 27, 28, 31.

Тема 2. Історія становлення та розвитку світової політичної думки

Політологія як історична реальність. Співвідношення історії та теорії політики. Формування засад світової суспільно-політичної думки, періодизація розвитку.

Зародження політичних уявлень у країнах Стародавнього Сходу: закони Хамурапі у Вавілоні, міф Заратустри у Персії, буддизм в Індії, конфуціанство, легізм, моїзм і даосизм у Китаї.

Виникнення та розвиток політико-філософських вчень у Стародавній Греції та Римі. Політична філософія Сократа. Ідеальна держава Платона. Аристотель про політику, державу і політичну справедливість. Політико-правові погляди Сенеки і Цицерона.

Суспільно-політичні уявлення раннього християнства і доби Середньовіччя (Августин Аврелій, Фома Аквінський, Марсілій Падуанський).

Епоха Відродження – новий етап у розвитку політичної думки. Н. Макіавеллі – засновник світської політичної науки.

Політичні вчення доби Реформації (М. Лютер, Ж. Кальвін, Ж. Боден).

Еволюція політичних вчень в період Нового часу. Гуманістичні ідеї Просвітництва та їх суспільне значення. Д. Локк – родоначальник теоретичної системи класичного лібералізму. Т. Гоббс про походження і сутність держави. Ш.-Л. Монтеск'є про форми держави та поділ влади. Радикалізм Ж.-Ж. Руссо. Становлення основних ідейно-політичних течій.

Теоретичне та інституціональне конституювання політичної науки у Новітній час. Основні школи і течії сучасної зарубіжної політології. Біхевіористський напрямок у дослідженнях політики (Ч. Мерріам, Г. Лассуелл, Дж. Кетлін). Системний аналіз влади (Т. Парсонс, Д. Істон, Р. Даль). Політична соціологія (С. Ліпсет, М. Дюверже, Р. Арон, М. Крозь'є). Психоаналітичні концепції політики (Ж. Лакан, Ч. Мерріам). Теорія конфліктів (П. Блау, К. Боулдінг, Р. Дарендорф). Компаративістика (Д. Істон, Г. Алмонд, С. Верба, К. Дойч, С. Хантінгтон, Г. Моргентхау). Теорія політичних систем (Р. Роуз, М. Девіс, Х. Бідсман).

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 2, 3, 4, 5, 6.

Додатковий: 10, 11, 15, 21.

Інтернет-ресурси: 27, 28.

Тема 3. Політична влада та механізм її функціонування в суспільстві

Сутність феномена влади в політологічному дискурсі. Сучасні теоретичні трактування політичної влади.

Структура політичної влади. Суб'єкти та об'єкти політичної влади. Функції та ресурси політичної влади. Властивості політичної влади, її універсальні та специфічні риси. Напрямки і способи функціонування влади: керівництво, управління, контроль, прийняття рішень.

Принцип розподілу влад у «політичному полі». Спільне та особливе в політичній та державній владі. Взаємодія політичного і правового у реалізації політичної волі та механізмів державної влади. Шляхи досягнення політичної влади.

Типологія легітимності за М. Вебером. Співвідношення легітимності та ефективності влади. Легітимність політичної влади в сучасній Україні.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 2, 3, 4, 5, 6.

Додатковий: 10, 14, 21.

Інтернет-ресурси: 22, 23, 24, 25, 27, 28, 29, 31.

Тема 4. Політична еліта і політичне лідерство

Формування і розвиток елітарних уявлень. Обґрунтування елітаризму: біологічне, психологічне, ірраціональне, функціональне, технократичне. Основні теорії еліт.

Закон циркуляції еліт В. Парето. «Залізний» закон олігархічних тенденцій Р. Міхельса. Типологія еліт.

Сутність, структура і функції політичної еліти. Різновиди політичної еліти. Механізми рекрутування і системи відбору політичної еліти.

Політична еліта сучасної України, особливості її формування та якісні характеристики. Економічна еліта в політиці: взаємовплив і взаємодія.

Природа і сутність політичного лідерства. Генезис поглядів на політичне лідерство. Діалектика об'єктивних і суб'єктивних умов політичного лідерства. Концепції лідерства в різних наукових школах.

Типологія політичного лідерства. Функції політичного лідерства. Лідерство і бюрократія: талант і навички.

Роль лідера у політико-історичному процесі. Лідер-менеджер і лідер-вождь. Якості політичного лідера. Критерії оцінки популярності і ефективності діяльності політичного лідера.

Проблеми формування політичних лідерів в Україні. Типологічний портрет політичних лідерів сучасної України.

Політичне лідерство і політичні лідери у XXI ст. New Public Management і Good Governance як базові моделі управління суспільством.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 2, 3, 4, 5, 6.

Додатковий: 10, 12, 21.

Інтернет-ресурси: 23, 27, 28.

Тема 5. Політична система суспільства і політичний режим

Сутність системного аналізу політики, основні теоретичні підходи.

Поняття політичної системи суспільства, її структурні елементи. Функції та типологія політичних систем.

Політичний режим як спосіб функціонування політичної системи суспільства. Функції та типологія політичних режимів. Недемократичні та демократичні за характером організації та здійснення влади політичні режими.

Реформування політичної системи незалежної України. Вплив європейських цінностей та стандартів на вектори модернізації політичної системи України.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 2, 3, 4, 5, 6.

Додатковий: 7, 8, 10, 12, 14, 17, 18, 21.

Інтернет-ресурси: 22, 23, 24, 26, 27, 28.

Тема 6. Демократія як «ідеальна» модель світового суспільного устрою

Сутність демократії. Поліваріантність концепцій та моделей демократії. Джерела походження сучасної демократії.

Конституюючі ознаки та параметри демократії. Якісний потенціал демократії: переваги, цінності, недоліки, рівні здійснення.

Передумови та сприятливі чинники демократизації суспільства. Шляхи та структурні фази демократизації.

Кросрегіональний аналіз демократичних трансформацій. Демократія в Україні: особливості, проблеми, динаміка перебігу політичних процесів.

Суперечності та парадокси-виклики демократії. Тенденції і перспективи розвитку демократії.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 2, 3, 4, 5, 6.

Додатковий: 10, 12, 13, 15, 21.

Інтернет-ресурси: 22, 23, 24, 26, 29.

Тема 7. Держава як універсальна форма організації суспільства

Генеza і сутність держави. Теорії походження держави. Основні ознаки та функції держави.

Форми державного правління: сутність, критерії поділу, історичні і сучасні форми. Основні форми державно-територіального устрою.

Правова і соціальна держава: поняття, ознаки, функції.

Концепція «громадянського суспільства» та її основні ідеї. Громадянське суспільство як соціальний феномен: передумови формування, характеристика, рівні відносин і зв'язків, інститути громадянського суспільства.

Шляхи розвитку соціально-правової держави в Україні. Формування громадянського суспільства як стратегічний пріоритет державної політики: основні засади, проблеми, перспективи.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 2, 3, 4, 5, 6.

Додатковий: 7, 8, 10, 14, 15, 17, 21.

Інтернет-ресурси: 22, 23, 25, 26, 28, 31.

Тема 8. Соціально-етнічні спільності та етнополітика

Сутність і особливості соціально-етнічних відносин. Взаємозв'язок етнічного, національного і соціального у суспільстві. Етнонаціональна структура суспільства: нація, національні та етнічні групи.

Сучасні теорії нації: історико-економічна, психологічна, культурологічна та етнологічна. Етнонаціональна політика: цілі, принципи, проблеми.

Нація та держава. Національний суверенітет. Культурно-національна автономія: теорія і практика. Проблеми громадянства.

Етнополітичні конфлікти: характер, причини виникнення та шляхи розв'язання.

Національна самосвідомість і культура як основа відродження загальнолюдських інтересів і цінностей. Національне та націоналістичне: критерії розмежування. Націоналізм, шовінізм, патріотизм, інтернаціоналізм. Розвиток національної ідеї у політичному житті України.

Етнополітична культура: сутність, основні риси, шляхи формування. Культура міжнаціонального спілкування – найважливіша умова гармонізації міжнаціональних і гуманізації міжнародних відносин.

Проблеми національних відносин у зарубіжній етнополітології.

Етнополітична реальність сучасної України. Конституція України про консолідацію та розвиток української нації, а також етнічної, культурної, мовної та релігійної самобутності всіх корінних народів і національних меншин України.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 2, 3, 4, 5, 6.

Додатковий: 8, 10, 12, 15, 16, 17, 21.

Інтернет-ресурси: 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 31.

Тема 9. Політичні партії, громадсько-політичні організації та рухи як суб'єкти політики. Партійні системи

Партія як політичний інститут. Виникнення та еволюція політичних партій.

Основні ознаки політичної партії за Ж. Ла Паломбарою й М. Вейнером. Внутрішні та зовнішні функції політичних партій в суспільстві. Типологія політичних партій.

Відмінність політичних партій від груп інтересів, суспільних організацій, груп тиску та інших об'єднань.

Громадсько-політичні організації та рухи: ознаки, функції. Різновиди громадсько-політичних організацій. Типологія політичних рухів в суспільстві.

«Групи інтересів» як учасники політичного процесу. Методи та форми впливу партій, громадських рухів на політичне життя суспільства.

Поняття і типи партійних систем. Партійні системи з опозицією та без опозиції. Феномен політичної опозиції. Фракції та їх оцінка.

Характеристика місця та ролі політичних партій у політичній системі сучасної України. Особливості формування багатопартійності в сучасній Україні.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 2, 3, 4, 5, 6.

Додатковий: 10, 15, 16, 20, 21.

Інтернет-ресурси: 22, 23, 24, 26, 28, 31.

Тема 10. Лобізм як соціально-політичне явище

Політичний лобізм: сутність, легітимність. Основні функції політичного лобізму. Форми та рівні лобізму в суспільстві. Форми участі в лобістській діяльності. «Латентний» і «формалізований» лобізм.

Сфери лобізму. Зовнішній лобізм. Партійний лобізм. Бюджетний лобізм. Міжнародний лобізм. Три основні типи лобізму: прямий, непрямий, внутрішній.

Поняття «цивілізованого лобізму»: його основні ознаки. Правові засади лобізму. Політична влада і політичний лобізм: специфіка взаємодії. Процес прийняття політичних рішень в системі державної влади. «Позитивні» та «негативні» сторони лобізму.

Лобізм як професія (government relations). Види лобістської діяльності. Безпосереднє та опосередковане лобіювання.

Культура політичного лобіювання в умовах демократизації.

Основні групи впливу і тиску в США. Модель лобістської діяльності в США. Особливості лобістської діяльності у Великобританії. Модель лобістської діяльності в Німеччині. Французька модель лобістської діяльності.

Євролобізм. Роль різних євроінституцій у здійсненні зовнішньополітичного лобіювання (ПАРЄ, Єврокомісія, Європарламент та ін).

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 2, 3, 4, 5, 6.

Додатковий: 8, 10, 12, 15, 16, 17, 19, 20, 21.

Інтернет-ресурси: 22, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 31.

Тема 11. Політична культура і політична соціалізація

Сутність політичної культури. Базові структурні компоненти політичної культури: політичний досвід, політична орієнтація, політичні

стереотипи, політичні міфи, політичні символи, моделі політичної поведінки.

Типологія політичної культури. Вплив політичної культури на політичну систему. Функції політичної культури та її прояви у різних сферах суспільного життя. Основні шляхи формування політичної культури.

Історичні особливості формування політичної культури в Україні. Стан політичної культури в Україні.

Політична культура і політична свідомість: співвідношення понять. Сутність політичної свідомості. Структура політичної свідомості. Теоретичний та емпіричний рівні політичної свідомості. Функції політичної свідомості. Масова свідомість і її роль у політичному житті. Політична рефлексія і самосвідомість. Настрої в політиці. Політична ментальність.

Мораль і політика. Етика політичних стосунків та відносин.

Політична соціалізація як процес засвоєння суб'єктом політико-культурних цінностей. Етапи політичної соціалізації. Агенти політичної соціалізації. Чинники політичної соціалізації. Типи політичної соціалізації. Функції політичної соціалізації.

Особливості політичної соціалізації в сучасній Україні.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 2, 3, 4, 5, 6.

Додатковий: 12, 13, 15, 21.

Інтернет-ресурси: 22, 27, 28.

Тема 12. Політична ідеологія

Співвідношення понять ідеологія і політична ідеологія. Ідеологія в політичному житті суспільства.

Сутність політичної ідеології. Рівні реалізації політичної ідеології. Роль політичної ідеології у функціонуванні політичних режимів. Функції політичної ідеології.

Основні політичні ідеології сучасності. Лібералізм і неолібералізм. Консерватизм і неоконсерватизм. Соціал-демократичний рух. Анархізм. Фашизм і неофашизм: ідейні джерела, соціальна база, цілі. Політичний радикалізм. Політичний екстремізм (лівий та правий).

Релігійні ідеології. Християнсько-демократична ідеологія. Іслам як ідеологія.

Наслідки тотальної ідеологізації суспільного життя. Зміст та межі деідеологізації в політиці.

Нові тенденції в розвитку основних політичних ідеологій сучасності.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 2, 3, 4, 5, 6.

Додатковий: 10, 12, 13, 21.

Інтернет-ресурси: 22, 23, 24, 27, 28, 31.

Тема 13. Політичні процеси в сучасних державах

Сутність політичного процесу як форми реалізації владних відносин. Структурні складові політичного процесу. Етапи та динаміка розвитку політичного процесу. Типологія політичних процесів. Форми та способи здійснення політичного процесу. Особливості сучасного політичного процесу в Україні.

Поняття та сутність політичної модернізації суспільства. Зміст і основні характеристики політичної модернізації. Етапи політичної модернізації. Типи і шляхи політичної модернізації.

Поняття «політичного конфлікту» як соціального явища. Джерела та чинники конфлікту. Стадії політичного конфлікту. Учасники конфлікту, їх характеристики. Форми, моделі та типи політичного конфлікту. Позитивні та негативні функції політичного конфлікту. Міжнародні конфлікти, їх особливості. Шляхи розв'язання конфлікту. Політичні конфлікти в Україні.

Інститут виборів як важлива складова демократичної держави. Принципи виборів та їх місце у функціонуванні демократичної держави. Типологія виборів. Функції виборів. Стадії виборчого процесу. Виборча система: поняття та основні види. Мажоритарна виборча система. Пропорційна виборча система. Змішана виборча система. Виборча система України та її трансформація на сучасному етапі.

Політична участь як наслідок політичної соціалізації. Типи політичної участі в політичному процесі. Абсентеїзм як форма низької політичної участі. Шляхи подолання абсентеїзму в суспільстві. Політичне відчуження: причини та способи подолання.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 2, 3, 4, 5, 6.

Додатковий: 10, 14, 15, 19, 21.

Інтернет-ресурси: 22, 23, 24, 26, 28, 29, 31.

Тема 14. Політичний маркетинг і політичний менеджмент

Поняття політичного маркетингу. Його мета та основні функції: вивчення громадської думки; визначення характеристик ідеального образу, створення та втілення програми дій. Особливості політичного маркетингу, його відмінності від комерційного маркетингу.

Види політичного маркетингу: державний, партійно-політичний, міжнародний (зовнішньополітичний), виборчий.

Основні напрями діяльності у політичному маркетингу. Складові політичного маркетингу: дослідження політичного ринку; формування та організація виборчої інженерії; створення політичного іміджу суб'єкта політики; політичне рекламування.

Особливості та відмінності створення політичного іміджу (інституційного та персонального). Типологія політичного іміджу. Публічна поведінка політика, державного діяча: виступ, полеміка, інтерв'ю, самопрезентація у ЗМІ. Імідж політичного інституту: партії, органів влади, держави.

Сутність, особливості і функції політичного менеджменту як системи управління політичними процесами. Різновиди політичного менеджменту: менеджмент виборчих кампаній; менеджмент владної команди. Етико-моральні аспекти політичного менеджменту.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 2, 3, 4, 5, 6.

Додатковий: 8, 9, 10, 13, 19, 21.

Інтернет-ресурси: 23, 24, 26, 27, 28, 29, 30.

Тема 15. Політична глобалістика і міжнародна політика

Світовий політичний процес: поняття, концептуальні засади, суб'єкти, закономірності та тенденції ХХІ ст. Характерні риси сучасного світового політичного процесу (революційні та еволюційні тенденції, впорядкованість і спонтанність світового розвитку, демократизація суспільно-політичного життя, забезпечення реального політичного плюралізму).

Міжнародні відносини як цілісна система. Місце в ній політичних відносин. Чотири аспекти аналізу системи міжнародних відносин: системологічний, онтологічний, соціологічний, прогностичний. Вплив міжнародних політичних відносин на соціальний і політичний розвиток країни. Суб'єкти, види та принципи міжнародних політичних відносин. Міжнародні організації та міжнародні політичні відносини.

Сутність, цілі, функції і базові принципи міжнародної політики. Діалектика внутрішньої і зовнішньої політики. Роль зовнішньої політики у формуванні іміджу держави.

Глобалізація світових процесів. Новий політичний порядок. Моделювання системи міжнародних політичних відносин. Роль США у сучасному світі.

Україна в системі міжнародних політичних відносин та її місце в сучасному геополітичному просторі. Національні інтереси та національна безпека України. Основні напрями та пріоритети зовнішньополітичної діяльності української держави. Україна і ЄС. Відносини України і НАТО.

Політичні аспекти глобальних проблем сучасності. Прояви кризи сучасної цивілізації та шляхи її подолання. Роль міжнародної політики у вирішенні глобальних проблем. Політичне прогнозування.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 2, 3, 4, 5, 6.

Додатковий: 10, 12, 13, 21.

Інтернет-ресурси: 23, 24, 25, 26, 28, 29.

III. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ ТА РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ТЕМАМИ (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН)

Для спеціальностей: 053 «Психологія»

№ з/п	Назва теми	Кількість годин				Форми контролю
		Усього годин/кредитів	з них			
			лекції	семінарські заняття/мк	самостійна робота студентів	
1	Політика як сфера суспільного життя	12	2	2	8	О, КТ, ТЗ, ЕК
2	Історія становлення та розвитку світової політичної думки	18	4	4	10	О, КТ, ТЗ, ЕК, ККР
3	Політична влада та механізм її функціонування в суспільстві	10	2	2	6	О, КТ, ТЗ, ЕК
4	Політична еліта і політичне лідерство	12	2	2	8	О, КТ, ТЗ, ЕК
5	Політична система суспільства і політичний режим	12	2	2	8	О, КТ, ТЗ, ЕК
6	Демократія як «ідеальна» модель світового суспільного устрою	10	2	2	6	О, КТ, ТЗ, ЕК, ККР
7	Держава як універсальна форма організації	12	2	2	8	О, КТ, ТЗ, ЕК

	суспільства					
8	Соціально-етнічні спільності та етнополітика	8	2	2	4	О, КТ, ТЗ, ЕК
9	Політичні партії, громадсько-політичні організації та рухи як суб'єкти політики. Партійні системи	10	2	2	6	О, КТ, ТЗ, ЕК
10	Лобізм як соціально-політичне явище	10	2	2	6	О, КТ, ТЗ, ЕК
11	Політична культура і політична соціалізація	12	2	2	8	О, КТ, ТЗ, ЕК
12	Політична ідеологія	12	2	2	8	О, КТ, ТЗ, ЕК
13	Політичні процеси в сучасних державах	18	4	4	10	О, КТ, ТЗ, ЕК, ККР
14	Політичний маркетинг і політичний менеджмент	12	2	2	8	О, КТ, ТЗ, ЕК
15	Політична глобалістика і міжнародна політика	12	2	2	8	О, КТ, ТЗ, ЕК
	Разом:	180/6	34	34	112	
Підсумковий контроль						екзамен

Скорочення:

О – опитування

КТ – комп'ютерне тестування

ТЗ – творче завдання

ЕК – експрес-контроль

ККР – комплексна контрольна робота

Для спеціальностей: 035 «Філологія», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 051 «Економіка», 241 «Готельно-ресторанна справа», 081 «Право», 073 «Менеджмент», 281 «Публічне управління та адміністрування», 242 «Туризм», 061 «Журналістика»

№ з/п	Назва теми	Кількість годин				Форми контролю
		Усього годин/кредитів	з них			
			лекції	семінарські заняття/мк	самостійна робота студентів	
1	Політика як сфера суспільного життя	12	2	2	8	О, КТ, ТЗ, ЕК
2	Історія становлення та розвитку світової політичної думки	10	-	-	10	О, КТ, ТЗ, ЕК, ККР
3	Політична влада та механізм її функціонування в суспільстві	12	2	2	8	О, КТ, ТЗ, ЕК
4	Політична еліта і політичне лідерство	12	2	2	8	О, КТ, ТЗ, ЕК
5	Політична система суспільства і політичний режим	12	2	2	8	О, КТ, ТЗ, ЕК
6	Демократія як «ідеальна» модель світового суспільного устрою	12	2	2	8	О, КТ, ТЗ, ЕК, ККР
7	Держава як універсальна форма організації суспільства	12	2	2	8	О, КТ, ТЗ, ЕК
8	Соціально-етнічні спільності та етнополітика	12	2	2	8	О, КТ, ТЗ, ЕК

9	Політичні партії, громадсько-політичні організації та рухи як суб'єкти політики. Партійні системи	12	2	2	8	О, КТ, ТЗ, ЕК
10	Лобізм як соціально-політичне явище	12	2	2	8	О, КТ, ТЗ, ЕК
11	Політична культура і політична соціалізація	12	2	2	8	О, КТ, ТЗ, ЕК
12	Політична ідеологія	12	2	2	8	О, КТ, ТЗ, ЕК
13	Політичні процеси в сучасних державах	14	2	2	10	О, КТ, ТЗ, ЕК, ККР
14	Політичний маркетинг і політичний менеджмент	12	2	2	8	О, КТ, ТЗ, ЕК
15	Політична глобалістика і міжнародна політика	12	2	2	8	О, КТ, ТЗ, ЕК
	Разом:	180/6	28	28	124	
Підсумковий контроль						екзамен

Скорочення:

О – опитування

КТ – комп'ютерне тестування

ТЗ – творче завдання

ЕК – експрес-контроль

ККР – комплексна контрольна робота

Для спеціальності: 073 «Менеджмент»

№ з/п	Назва теми	Кількість годин				Форми контролю
		Усього годин/кредитів	з них			
			лекції	семінарські заняття/мк	самостійна робота студентів	
1	Політика як сфера суспільного життя	12	2	2	8	О, КТ, ТЗ, ЕК
2	Історія становлення та розвитку світової політичної думки	12	-	-	12	О, КТ, ТЗ, ЕК, ККР
3	Політична влада та механізм її функціонування в суспільстві	12	2	2	8	О, КТ, ТЗ, ЕК
4	Політична еліта і політичне лідерство	14	2	2	10	О, КТ, ТЗ, ЕК
5	Політична система суспільства і політичний режим	12	2	2	8	О, КТ, ТЗ, ЕК
6	Демократія як «ідеальна» модель світового суспільного устрою	12	2	2	8	О, КТ, ТЗ, ЕК, ККР
7	Держава як універсальна форма організації суспільства	12	2	2	8	О, КТ, ТЗ, ЕК
8	Соціально-етнічні спільності та етнополітика	8	-	-	8	О, КТ, ТЗ, ЕК
9	Політичні партії, громадсько-політичні організації	12	2	2	8	О, КТ, ТЗ, ЕК

	та рухи як суб'єкти політики. Партиїні системи					
10	Лобізм як соціально-політичне явище	12	2	2	8	О, КТ, ТЗ, ЕК
11	Політична культура і політична соціалізація	12	2	2	8	О, КТ, ТЗ, ЕК
12	Політична ідеологія	12	2	2	8	О, КТ, ТЗ, ЕК
13	Політичні процеси в сучасних державах	14	2	2	10	О, КТ, ТЗ, ЕК, ККР
14	Політичний маркетинг і політичний менеджмент	12	2	2	8	О, КТ, ТЗ, ЕК
15	Політична глобалістика і міжнародна політика	12	2	2	8	О, КТ, ТЗ, ЕК
	Разом:	180/6	26	26	128	
Підсумковий контроль						екзамен

Скорочення:

О – опитування

КТ – комп'ютерне тестування

ТЗ – творче завдання

ЕК – експрес-контроль

ККР – комплексна контрольна робота

Для спеціальності: 075 «Маркетинг»

№ з/п	Назва теми	Кількість годин				Форми контролю
		Усього годин/кредитів	з них			
			лекції	семінарські заняття/мк	самостійна робота студентів	
1	Політика як сфера суспільного життя	10	2	2	6	О, КТ, ТЗ, ЕК
2	Історія становлення та розвитку світової політичної думки	16	4	4	8	О, КТ, ТЗ, ЕК, ККР
3	Політична влада та механізм її функціонування в суспільстві	8	2	2	4	О, КТ, ТЗ, ЕК
4	Політична еліта і політичне лідерство	14	4	4	6	О, КТ, ТЗ, ЕК
5	Політична система суспільства і політичний режим	10	2	2	6	О, КТ, ТЗ, ЕК
6	Демократія як «ідеальна» модель світового суспільного устрою	10	2	2	6	О, КТ, ТЗ, ЕК, ККР
7	Держава як універсальна форма організації суспільства	14	4	4	6	О, КТ, ТЗ, ЕК
8	Соціально-етнічні спільності та етнополітика	8	2	2	4	О, КТ, ТЗ, ЕК
9	Політичні партії, громадсько-	14	4	4	6	О, КТ, ТЗ, ЕК

	політичні організації та рухи як суб'єкти політики. Партиїні системи					
10	Лобізм як соціально-політичне явище	14	4	4	6	О, КТ, ТЗ, ЕК
11	Політична культура і політична соціалізація	8	2	2	4	О, КТ, ТЗ, ЕК
12	Політична ідеологія	8	2	2	4	О, КТ, ТЗ, ЕК
13	Політичні процеси в сучасних державах	22	6	6	10	О, КТ, ТЗ, ЕК, ККР
14	Політичний маркетинг і політичний менеджмент	10	2	2	6	О, КТ, ТЗ, ЕК
15	Політична глобалістика і міжнародна політика	14	4	4	6	О, КТ, ТЗ, ЕК
	Разом:	180/6	46	46	88	
Підсумковий контроль						екзамен

Скорочення:

О – опитування

КТ – комп'ютерне тестування

ТЗ – творче завдання

ЕК – експрес-контроль

ККР – комплексна контрольна робота

IV. ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНИХ, СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ, САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Результати навчання	Навчальна діяльність*	Робочий час студента	Оцінювання у балах
<p>Знати: теоретико-методологічні підвалини політичної науки; структурне та функціональне призначення політики; об’єкт та предмет політології, її методи та категорії; місце політології в системі суспільних наук та їх взаємодію.</p> <p>Вміти: охарактеризувати політику як суспільно-історичне явище, її рушійні сили, цілі та засоби;</p>	<p style="text-align: center;">Тема 1. Політика як сфера суспільного життя</p> <p style="text-align: center;">Лекція План лекції</p> <p>1. Виникнення політики: причини та підходи до з’ясування її сутності. Взаємовідносини політики з іншими сферами суспільства. 2. Становлення та розвиток політології як науки та навчальної дисципліни.</p> <p style="text-align: center;">Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1, 2, 3, 4, 5, 6.</i> <i>Додатковий: 10, 15, 21.</i> <i>Інтернет-ресурси: 22, 23, 26, 27, 28, 31.</i></p> <p style="text-align: center;">Семінарське заняття Політологія – наука про політику</p> <p style="text-align: center;">План семінарського заняття</p> <p>1. Поняття, структура, функції та основні властивості політики. 2. Суб’єкти, об’єкти та рушійні сили політики. Суперечності, потреби та інтереси у політиці. Цілі та засоби у політиці, їх взаємозв’язок. 3. Об’єкт та предмет політології, її основні завдання та функції. 4. Закони, принципи та категорії політології. Методологія та методи політологічного пізнання. 5. Взаємозв’язок політології з іншими науками.</p> <p style="text-align: center;">Завдання для самостійної роботи</p>	2	0-6

<p>типологізувати суб'єкти політики; розуміти закони та принципи політології; застосовувати методи аналізу, діагностики і прогнозування політичних явищ, процесів і подій в контексті досягнень сучасної політичної науки.</p>	<p style="text-align: center;">студентів:</p> <p>1. Використовуючи словники та енциклопедії, скласти власний словник термінів з теми: політика, суб'єкт та об'єкт політики, функції політики, політичні потреби, політичні інтереси, політологія, об'єкт і предмет політології, закони політології, методи політології.</p> <p>2. Проаналізувати працю М. Вебера «Політика як покликання і професія». Охарактеризуйте його трактування сутності політики і еволюцію уявлень про політику та виконайте презентацію у Power Point на основі його праці.</p> <p>3. Підготуватися до диспуту на тему: «Зростання ролі і значення науки про політику на сучасному етапі світового соціального розвитку, політичного і духовного самовизначення України».</p> <p>4. Підготувати есе (4-5 стор.) на одну з тем:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ «Чим викликане зростання ролі політики в житті сучасного суспільства?». ➤ «Чи може політика розглядатися як «чиста справа»? Сформулюйте у своєму есе основні критерії моральної політики з огляду на політичний розвиток сучасної України. <p style="text-align: center;">Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1, 2, 3, 4, 5, 6.</i> <i>Додатковий: 10, 15, 21.</i> <i>Інтернет-ресурси: 22, 23, 26, 27, 28, 31.</i></p>	8	
	<p>Тема 2. Історія становлення та розвитку світової політичної думки</p> <p>Лекція 1</p> <p>Формування засад світової суспільно-політичної думки</p>		

<p>Знати: періодизацію розвитку політичних знань у світі; основні політичні ідеї та концепції мислителів Давнього світу, Середньовіччя, Відродження, Реформації, Нового часу</p> <p>Вміти: аналізувати першоджерела -праці видатних діячів минулого; проводити аналогію із політични-ми подіями та процесами сьогодення.</p>	<p style="text-align: center;">План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зародження політичних уявлень у країнах Стародавнього Сходу. 2. Виникнення та розвиток політико-філософських знань у Стародавній Греції та Римі. 3. Політична думка часів Середньовіччя. <p style="text-align: center;">Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1, 2, 3, 4, 5, 6.</i> <i>Додатковий: 10, 11, 17, 21.</i> <i>Інтернет-ресурси: 24, 27, 28.</i></p> <p style="text-align: center;">Семінарське заняття 1 Політологія як історична реальність</p> <p style="text-align: center;">План семінарського заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Політичні ідеї у Стародавньому Вавілоні, Китаї, Єгипті, Індії: аналіз і порівняльна характеристика. 2. Політична філософія Сократа. 3. Ідеальна держава Платона. 4. Аристотель про політику, державу і політичну справедливість. 5. Політико-правові погляди Сенеки і Цицерона. 6. Особливості політичних поглядів Середньовіччя. <p style="text-align: center;">Завдання для самостійної роботи студентів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Використовуючи політологічні словники та енциклопедії, знайти і засвоїти значення таких дефініцій: монархія, тиранія, деспотія, аристократія, олігархія, політія, демократія, охлократія. 2. Опрацювати роботу Платона «Держава». З'ясувати його погляди на: характеристику ідеальної держави (утопії); правильні та неправильні форми правління; ставлення до демократії. 	<p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">5</p>	<p style="text-align: center;">0-5</p>
--	--	--	--

3. Проаналізувати працю Аристотеля «Політика». З'ясувати його погляди на: найкращу форму правління – політію; правильні та неправильні форми правління; ставлення до демократії.

4. Підготувати презентацію у *Power Point* на тему:

– «Порівняльна характеристика поглядів мислителів Давнього світу на кращий державний устрій»;

– «Політичні ідеї раннього християнства».

5. Скласти порівняльну таблицю політичних поглядів у Середньовіччі.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 2, 3, 4, 5; 6.

Додатковий: 10, 11, 17, 21.

Інтернет-ресурси: 24, 27, 28.

Лекція 2

Суспільно-політичні уявлення: від епохи Відродження до Новітнього часу

План лекції

1. Епоха Відродження – новий етап у розвитку політичної думки.

2. Політичні вчення доби Реформації.

3. Еволюція політичних вчень в період Нового часу.

4. Теоретичне та інституціональне конституювання політичної науки у Новітній час.

2

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 2, 3, 4, 5, 6.

Додатковий: 10, 11, 17, 21.

Інтернет-ресурси: 24, 27, 28.

Семінарське заняття 2

	<p style="text-align: center;">Співвідношення історії та теорії політики</p> <p style="text-align: center;">План семінарського заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Н. Макіавеллі – засновник світської політичної науки. 2. Сутність і роль Реформації у розвитку суспільства. 3. Д. Локк – родоначальник теоретичної системи класичного лібералізму. 4. Т. Гоббс про походження і сутність держави. 5. Ш-Л. Монтеск'є про форми держави та поділ влади. <p style="text-align: center;">Завдання для самостійної роботи студентів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Детально проаналізувати і законспектувати роботу Н. Макіавеллі «Державець». З'ясувати його погляди на: правила політичного мистецтва, завоювання та утримання державної влади, якості, необхідні державцю для управління. 2. Написати коротке есе (4-5 стор.) на тему: <ul style="list-style-type: none"> – «Видатні діячі Реформації»; – «Історичне і суспільне значення Реформації». 3. Ознайомитись з працею Д. Локка «Два трактати про правління». Проаналізувати його погляди на причини утворення суспільного договору. 4. Ознайомитись із працею Т. Гоббса «Левіафан». З'ясувати його погляди на причини виникнення держави. 5. Ознайомитись із працею Ж.-Ж. Руссо «Про суспільний договір або принципи політичного права». З'ясувати особливості його поглядів на державу, причини її формування. 	2	0-5
		5	

	<p>6. Підготувати презентацію у Power Point на тему «Порівняльна характеристика поглядів мислителів Нового часу на причини виникнення держави»; – «Радикалізм Ж.-Ж. Руссо»; – «Основні політологічні школи і течії сучасної зарубіжної політології».</p> <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 1, 2, 3, 4, 5, 6. Додатковий: 10, 11, 17, 21. Інтернет-ресурси: 24, 27, 28.</p>		
<p>Знати: сучасні теоретичні концепції політичної влади; поняття «політична влада», «державна влада»; специфіку та механізми політико-владних відносин; типи легітимності політичної влади та їх характеристик у.</p> <p>Вміти: орієнтуватися у проблемах</p>	<p>Тема 3. Політична влада та механізм її функціонування в суспільстві</p> <p>Лекція План лекції</p> <p>1. Сутність феномена влади в політологічному дискурсі. Сучасні теоретичні трактування політичної влади. 2. Принцип розподілу влад у «політичному полі». Спільне та особливе в політичній та державній владі. 3. Напрямки і способи функціонування влади: керівництво, управління, контроль, прийняття рішень.</p> <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 1, 2, 3, 4, 5, 6. Додатковий: 10, 14, 21. Інтернет-ресурси: 22, 23, 24, 25, 27, 28, 29, 31.</p> <p>Семінарське заняття Влада як центральна категорія політичної науки План семінарського заняття</p> <p>1. Поняття, структура та властивості політичної влади, її універсальні та специфічні риси.</p>	2	

<p>легітимності, горизонтально го та вертикального розподілу влади</p>	<p>2. Функції та ресурси політичної влади. 3. Шляхи досягнення політичної влади. 4. Типологія легітимності за М. Вебером. Співвідношення легітимності та ефективності влади. 5. Легітимність політичної влади в сучасній Україні.</p> <p style="text-align: center;">Завдання для самостійної роботи студентів:</p> <p>1. Використовуючи словники та енциклопедії, скласти власний словник термінів з теми: кратологія, влада, політична влада, державна влада, легальність влади, легітимність влади, типи політичної легітимності влади (традиційний, харизматичний, раціонально-легальний), ресурси влади, види влади, меритократія.</p> <p>2. Підготуватися до дискусії на тему: <i>«Взаємодія політичного і правового у реалізації політичної волі та механізмів державної влади».</i></p> <p>3. Підготувати есе (4-5 стор.) на тему: <i>«Політичний вплив та політичне маніпулювання як методи здійснення влади».</i></p> <p>4. Підготувати презентацію у <i>Power Point</i> на одну з тем:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>«Співвідношення політичної та економічної влади».</i> ➤ <i>«Політична влада як засіб стабільності у суспільстві».</i> ➤ <i>«Принципи легітимації політичної влади».</i> <p style="text-align: center;">Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1, 2, 3, 4, 5, 6.</i> <i>Додатковий: 10, 14, 21.</i> <i>Інтернет-ресурси: 22, 23, 24, 25, 27, 28, 29, 31.</i></p>	<p>2</p> <p>6</p>	<p>0-6</p>
--	--	-------------------	------------

<p>Знати: основні етапи та причини формування і розвитку елітарних уявлень; сутність, структуру і функції політичної еліти; різновиди політичної еліти; основні теорії еліт</p> <p>Вміти: охарактеризувати природу і сутність політичного лідерства; типологізувати еліти; аналізувати механізми рекрутування і системи відбору політичної еліти; класифікувати політичних</p>	<p align="center">Тема 4. Політична еліта і політичне лідерство</p> <p align="center">Лекція</p> <p align="center">План лекції</p> <p>1. Формування і розвиток елітарних уявлень. 2. Сутність, структура і функції політичної еліти. Різновиди політичної еліти. 3. Природа і сутність політичного лідерства.</p> <p align="center">Список рекомендованих джерел: <i>Основний:</i> 1, 2, 3, 4, 5, 6. <i>Додатковий:</i> 10, 12, 21. <i>Інтернет-ресурси:</i> 23, 27, 28.</p> <p align="center">Семінарське заняття</p> <p align="center">Функціональні суб'єкти політики</p> <p align="center">План семінарського заняття</p> <p>1. Основні теорії еліт. Типологія еліт. 2. Механізми рекрутування і системи відбору політичної еліти. 3. Типологія та функції політичного лідерства. 4. Політичне лідерство і політичні лідери у XXI ст. New Public Management і Good Governace як базові моделі управління суспільством.</p> <p align="center">Завдання для самостійної роботи студентів:</p> <p>1. Опрацювати і законспектувати роботу М. Вебера «Політика як покликання і професія», виокремлюючи при цьому основні якості професійного політика та типологію політичного лідерства. 2. Зробити презентацію у Power Point на одну з наступних тем:</p>	<p align="center">2</p> <p align="center">2</p> <p align="center">8</p>	<p align="center">0-6</p>
--	--	---	---------------------------

<p>лідерів за певними критеріями з наведенням прикладів</p>	<p>➤ «Економічна еліта в політиці: взаємовплив і взаємодія».</p> <p>➤ «Концепції лідерства в різних наукових школах».</p> <p>➤ «Лідерство і бюрократія: талант і навички».</p> <p>3. Підготуватися до дискусії «Політична еліта сучасної України, особливості її формування та якісні характеристики».</p> <p>4. Написати коротке есе (4-5 стор.) на тему:</p> <ul style="list-style-type: none"> – «Роль лідера у політико-історичному процесі». – «Якості політичного лідера». – «Проблеми формування політичних лідерів в Україні». – «Типологічний портрет політичних лідерів сучасної України». <p style="text-align: center;">Список рекомендованих джерел:</p> <p><i>Основний: 1, 2, 3, 4, 5, 6.</i></p> <p><i>Додатковий: 10, 12, 21.</i></p> <p><i>Інтернет-ресурси: 23, 27, 28.</i></p>		
<p>Знати: основні теорії політичної системи суспільства; сутність, критерії поділу, види та ознаки політичних режимів</p>	<p style="text-align: center;">Тема 5. Політична система суспільства і політичний режим</p> <p style="text-align: center;">Лекція</p> <p style="text-align: center;">План лекції</p> <p>1. Системний аналіз політики. Основні теоретичні підходи.</p> <p>2. Політичний режим як спосіб функціонування політичної системи суспільства.</p> <p style="text-align: center;">Список рекомендованих джерел:</p> <p><i>Основний: 1, 2, 3, 4, 5, 6.</i></p> <p><i>Додатковий: 7, 8, 10, 12, 14, 17, 18, 21.</i></p> <p><i>Інтернет-ресурси: 22, 23, 24, 26, 27, 28.</i></p> <p style="text-align: center;">Семінар</p>	2	

<p>Вміти: аналізувати структуру та функції політичної системи, робити типологізацію політичних систем та політичних режимів; володіти політологічною термінологією</p>	<p align="center">Політична система суспільства як механізм організації та функціонування політичної влади</p> <p align="center">План семінарського заняття</p> <p>1. Політична система суспільства: сутність, структура, типології. 2. Основні різновиди політичних режимів. 3. Реформування політичної системи незалежної України.</p> <p align="center">Завдання для самостійної роботи студентів:</p> <p>1. Використовуючи політологічні словники та енциклопедії, знайти і засвоїти значення таких дефініцій: політична система суспільства, артикуляція інтересів, агрегування інтересів, політичний режим, тоталітаризм, авторитаризм, демократія, поліархія, етатизм. 2. Опрацювати працю Д. Істона «Концептуальна структура для політичного аналізу», з'ясувати його погляди на: сутність політичної системи суспільства, її функції, механізм функціонування (вхід, конверсія, вихід), на зворотній зв'язок як критерій її дієздатності. 3. Зробити дайджест наукових праць (за вибором): ➤ «Тоталітаризм: сучасні наукові інтерпретації». ➤ «Авторитаризм: сучасні наукові інтерпретації». ➤ «Сучасні концепції демократії». 4. Підготуватись до дискусії з використанням презентацій у Power Point на тему «Основні шляхи та ефективність реформування політичної системи України. Вплив європейських цінностей та стандартів на процес реформування».</p>	<p align="center">2</p> <p align="center">8</p>	<p align="center">0-6</p>
---	---	---	---------------------------

	<p align="center">Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1, 2, 3, 4, 5, 6.</i> <i>Додатковий: 7, 8, 10, 12, 14, 17, 18, 21.</i> <i>Інтернет-ресурси: 22, 23, 24, 26, 27, 28.</i></p>		
<p>Знати: сутність демократії; джерела походження сучасної демократії; шляхи та структурні фази демократизації</p> <p>Вміти: охарактеризувати поліваріантність концепцій та моделей демократії; аналізувати конституюючі ознаки та параметри демократії, якісний потенціал демократії, передумови та сприятливі чинники</p>	<p align="center">Тема 6. Демократія як «ідеальна» модель світового суспільного устрою</p> <p align="center">Лекція План лекції</p> <p>1. Сутність демократії. Поліваріантність концепцій та моделей демократії. 2. Джерела походження сучасної демократії. 3. Конституюючі ознаки та параметри демократії.</p> <p align="center">Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1, 2, 3, 4, 5, 6.</i> <i>Додатковий: 2, 10, 12, 13, 15, 21.</i> <i>Інтернет-ресурси: 22, 23, 24, 26, 29.</i></p> <p align="center">Семінарське заняття Демократія і демократизація</p> <p align="center">План семінарського заняття</p> <p>1. Якісний потенціал демократії: переваги, цінності, недоліки, рівні здійснення. 2. Передумови та сприятливі чинники демократизації суспільства. 3. Шляхи та структурні фази демократизації. 4. Тенденції і перспективи розвитку демократії.</p> <p align="center">Завдання для самостійної роботи студентів:</p> <p>1. Підготуватися до експрес-контролю з ключових понять теми 6. 2. Зробити комп'ютерну презентацію у</p>	2	0-6

<p>демократизації суспільства; визначати тенденції та перспективи розвитку демократії</p>	<p><i>Power Point на тему «Кросрегіональний аналіз демократичних трансформацій».</i></p> <p>3. Підібрати матеріал та аргументи до дискусії «Демократія в Україні: особливості, проблеми, динаміка перебігу політичних процесів».</p> <p>4. Підготуватися до роботи в малих групах, дослідивши питання «Суперечності та парадокси-виклики демократії».</p> <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1, 2, 3, 4, 5, 6.</i> <i>Додатковий: 2, 10, 12, 13, 15, 21.</i> <i>Інтернет-ресурси: 22, 23, 24, 26, 29.</i></p>	<p>6</p>	
<p>Знати: основні концепції походження держави, її ознаки, структуру, функції; сутність та ознаки правової та соціальної держави, особливості громадянського суспільства як соціального</p>	<p>Тема 7. Держава як універсальна форма організації суспільства</p> <p>Лекція 1 Держава як базовий інститут політичної системи суспільства</p> <p>План лекції</p> <p>1. Концепції походження та природа держави. Ознаки та структура держави. 3. Правова держава та громадянське суспільство.</p> <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1, 2, 3, 4, 5, 6.</i> <i>Додатковий: 7, 8, 10, 14, 15, 17, 21.</i> <i>Інтернет-ресурси: 22, 23, 25, 26, 28, 31.</i></p> <p>Семінар 1 Місце і роль держави в політичній системі суспільства</p> <p>План семінарського заняття</p> <p>1. Форма державного правління. 2. Форма державного устрою.</p>	<p>2</p>	

<p>феномену, шляхи його взаємодії із державою</p> <p>Вміти: визначати основні ознаки та повноваження різних державних політичних інститутів; розуміти різницю між функціями законодавчих та виконавчих органів; розуміти сутність, передумови формування, структуру громадянського суспільства</p>	<p>3. Правова і соціальна держава: поняття, характеристика та функції.</p> <p>4. Громадянське суспільство як соціальний феномен: сутність, передумови формування, структура, основні інститути, шляхи взаємодії із державою.</p> <p style="text-align: center;">Завдання для самостійної роботи студентів:</p> <p>1. Використовуючи політологічні словники та енциклопедії, знайти і засвоїти значення таких дефініцій: держава, суверенітет, парламент, уряд, суд, монарх, президент, правова держава, соціальна держава, громадянське суспільство, опозиція, коаліція, форма державного правління, форма державного устрою, монархія, республіка, унітарна держава, федерація, конфедерація, імперія, теократія, бікамералізм, сецесія, сепаратизм.</p> <p>2. Підготувати дайджест наукових праць (за вибором):</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ «Концепції громадянського суспільства». ➤ «Правова держава: теорія і практика». ➤ «Соціальна держава: світовий досвід і Україна». ➤ «Еволюція форми правління та форми державного устрою в незалежній Україні». ➤ «Реформа місцевого самоврядування (децентралізація) в сучасній Україні». <p>3. Підготувати презентацію у <i>Power Point</i> на одну з тем:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ «Шляхи взаємодії держави і громадянського суспільства». ➤ «Шляхи становлення та розвитку правової, соціальної держави та громадянського суспільства в незалежній Україні». 	<p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">8</p>	<p style="text-align: center;">0-6</p>
---	---	---	--

	<p>4. Підготуватись до інтерактивної інтелектуальної гри за темою лекції.</p> <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1, 2, 3, 4, 5, 6.</i> <i>Додатковий: 7, 8, 10, 14, 15, 17, 21.</i> <i>Інтернет-ресурси: 22, 23, 25, 26, 28, 31.</i></p>		
<p>Знати: сутність і особливості соціально-етнічних відносин; сучасні теорії нації: історико-економічну, психологічну, культурологічну, етнологічну; цілі, принципи, проблеми етнологічної політики; характер, причини виникнення та шляхи розв'язання етнополітичних конфліктів</p> <p>Вміти: охарактеризув</p>	<p>Тема 8. Соціально-етнічні спільності та етнополітика</p> <p>Лекція План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність і особливості соціально-етнічних відносин. 2. Сучасні теорії нації: історико-економічна, психологічна, культурологічна та етнологічна. 3. Етнонаціональна політика: цілі, принципи, проблеми. 4. Етнополітичні конфлікти: характер, причини виникнення та шляхи розв'язання. <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1, 2, 3, 4, 5, 6.</i> <i>Додатковий: 8, 10, 12, 15, 16, 17, 21.</i> <i>Інтернет-ресурси: 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 31.</i></p> <p>Семінарське заняття Етнонаціональні проблеми політичного життя</p> <p>План семінарського заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Національна самосвідомість і культура як основа відродження загальнолюдських інтересів і цінностей. 2. Національне та націоналістичне: критерії розмежування. 3. Розвиток національної ідеї у 	<p>2</p> <p>2</p>	<p>0-6</p>

<p>ати національну самосвідомість і культуру як основу відродження загальнолюдських інтересів і цінностей; розмежовувати національне та націоналістичне за певними критеріями; аналізувати розвиток національної ідеї у політичному житті України; розрізняти сутність, основні риси і шляхи формування етнополітичної культури; надавати характеристик у етнополітичній реальності сучасної України.</p>	<p>політичному житті України.</p> <p>4. Етнополітична культура: сутність, основні риси, шляхи формування.</p> <p>5. Етнополітична реальність сучасної України.</p> <p style="text-align: center;">Завдання для самостійної роботи студентів:</p> <p>1. Використовуючи словники та енциклопедії, скласти власний словник термінів з теми: соціально-етнічні спільності, етнополітика, нація, національні групи, етнічні групи, національний суверенітет, етнополітичні конфлікти, націоналізм, шовінізм, патріотизм, інтернаціоналізм.</p> <p>2. Проаналізувати праці М. Міхновського «Самостійна Україна», Д. Донцова «Націоналізм», В. Винниченка «Заповіт борцям за визволення» та В. Липинського «Листи до братів-хліборобів» та виконати презентацію у Power Point основних ідей, викладених у цих працях.</p> <p>3. Підготуватися до диспуту на тему: «Взаємозв'язок етнічного, національного і соціального у суспільстві».</p> <p>4. Написати есе (4-5 стор.) на одну з тем: – «Нація та держава»; – «Культурно-національна автономія: теорія і практика»; – «Проблеми громадянства»; – «Проблеми національних відносин у зарубіжній політології»;</p> <p>5. Підготувати реферативне повідомлення на тему: «Культура міжнаціонального спілкування – найважливіша умова гармонізації міжнаціональних і гуманізації міжнародних відносин».</p> <p style="text-align: center;">Список рекомендованих джерел:</p>	<p style="text-align: center;">4</p>	<p style="text-align: center;">8</p>
---	---	--------------------------------------	--------------------------------------

<p>Знати: поняття, основні ознаки та функції політичних партій, громадсько-політичних організацій та рухів, їх класифікацію; характерні риси партійних систем; особливості багатопартійності сучасної України</p> <p>Вміти: розуміти місце та роль політичних партій, громадсько-політичних організацій і рухів в суспільстві; робити усвідомлений</p>	<p><i>Основний: 1, 2, 3, 4, 5, 6.</i> <i>Додатковий: 8, 10, 12, 15, 16, 17, 21.</i> <i>Інтернет-ресурси: 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 31.</i></p> <p>Тема 9. Політичні партії, громадсько-політичні організації та рухи як суб'єкти політики. Партійні системи</p> <p>Лекція План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Партія як політичний інститут. Виникнення та еволюція політичних партій. 2. Громадсько-політичні організації та рухи: ознаки, функції та типи. 3. Поняття і типи партійних систем. <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1, 2, 3, 4, 5, 6.</i> <i>Додатковий: 10, 15, 16, 20, 21, 31.</i> <i>Інтернет-ресурси: 22, 23, 24, 26, 28, 31.</i></p> <p>Семінарське заняття Суб'єкти політичного процесу</p> <p>План семінарського заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ознаки, функції та типологія політичних партій в політичному полі. 2. Феномен політичної опозиції. Фракції та їх оцінка. 3. «Групи інтересів» як учасники політичного процесу. 4. Характеристика місця та ролі політичних партій у політичній системі сучасної України. 5. Особливості формування багатопартійності в сучасній Україні. <p>Завдання для самостійної роботи</p>	<p>2</p> <p>2</p>	<p>0-6</p>
--	---	-------------------	------------

<p>політичний вибір в умовах сучасного політичного плюралізму</p>	<p style="text-align: center;">студентів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Використовуючи словники та енциклопедії, скласти власний словник термінів з теми: партологія, політична партія, громадсько-політична організація, політичний рух, «групи інтересів», опозиція, коаліція, фракція, політичний блок, лобізм. 2. За ідеологічними і ліво-право-центристськими вимірами здійснити класифікацію політичних партій України та підготувати презентацію. 3. Підібрати матеріал та аргументи до дискусії «Методи та форми впливу партій, громадських рухів на політичне життя в Україні». 4. Підготувати дайджест на тему «Особливості фінансування політичних партій в демократичних державах». <p style="text-align: center;">Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1, 2, 3, 4, 5, 6.</i> <i>Додатковий: 10, 15, 16, 20, 21.</i> <i>Інтернет-ресурси: 22, 23, 24, 26, 28, 31.</i></p>	<p style="text-align: center;">6</p>	
<p>Знати: сутність та характеристик и легітимності політичного лобізму; основні функції політичного лобізму; форми та рівні</p>	<p style="text-align: center;">Тема 10. Лобізм як соціально-політичне явище</p> <p style="text-align: center;">Лекція</p> <p style="text-align: center;">План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Політичний лобізм: сутність, легітимність. 2. Основні функції політичного лобізму. Форми та рівні лобізму в суспільстві. 3. Три основні типи лобізму: прямий, непрямий, внутрішній. 4. Культура політичного лобіювання в умовах демократизації. 5. Основні групи впливу і тиску в США. <p style="text-align: center;">Список рекомендованих джерел:</p>	<p style="text-align: center;">2</p>	

<p>лобізму в суспільстві; три основні типи лобізму: прямий, непрямий, внутрішній; визначні риси культури політичного лобіювання в умовах демократизації; основні групи впливу і тиску в США</p> <p>Вміти: характеризувати форми участі в лобістській діяльності; розрізняти сфери лобізму; аналізувати основні ознаки поняття «цивілізованого лобізму»; наводити приклади євро лобізму та визначати роль різних євро інституцій у здійсненні зовнішньополітичного лобіювання</p>	<p><i>Основний:</i> 1, 2, 3, 4, 5, 6. <i>Додатковий:</i> 8, 10, 12, 15, 16,17, 19, 20, 21. <i>Інтернет-ресурси:</i> 22, 24, 25, 26 ,27, 28, 29, 31.</p> <p style="text-align: center;">Семінарське заняття Прикладний характер та значення лобізму</p> <p style="text-align: center;">План семінарського заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Форми участі в лобістській діяльності. 2. Сфери лобізму. 3. Поняття «цивілізованого лобізму»: його основні ознаки. 4. Євролобізм. Роль різних євроінституцій у здійсненні зовнішньополітичного лобіювання. <p style="text-align: center;">Завдання для самостійної роботи студентів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. На основі вивчення питань лекції підготуватися до експрес-опитування. 2. Зробити презентацію у <i>Power Point</i> на одну з наступних тем: <ul style="list-style-type: none"> – «Лобізм як професія (<i>government relations</i>); – «Модель лобістської діяльності в США»; – «Особливості лобістської діяльності у Великобританії»; – «Модель лобістської діяльності в Німеччині»; – «Французька модель лобістської діяльності». 3. Підготуватись до дискусії «Проблема законодавчого регулювання лобістської діяльності в Україні». 4. Написати есе (4-5 стор.) на тему: <ul style="list-style-type: none"> – «Лобізм versus корупція: розмежування понять»; 	<p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">6</p>	<p style="text-align: center;">0-6</p>
---	--	---	--

<p>Знати: сутність та базові структурні компоненти політичної культури, типологію та функції політичної культури, основні шляхи формування політичної культури, сутність, структуру і функції політичної свідомості</p> <p>Вміти: характеризувати і співвідношенн</p>	<p>– «Міжнародний лобізм»; – «Правові засади лобізму»; – «Політична влада і політичний лобізм: специфіка взаємодії»; – ««Позитивні» та «негативні» сторони лобізму».</p> <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний:</i> 1, 2, 3, 4, 5, 6. <i>Додатковий:</i> 8, 10, 12, 15, 16,17, 19, 20, 21. <i>Інтернет-ресурси:</i> 22, 24, 25, 26 ,27, 28, 29, 31.</p> <p>Тема 11. Політична культура і політична соціалізація</p> <p>Лекція План лекції</p> <p>1. Сутність політичної культури. Базові структурні компоненти політичної культури: політичний досвід, політична орієнтація, політичні стереотипи, політичні міфи, політичні символи, моделі політичної поведінки. 2. Політична культура і політична свідомість: співвідношення понять. 3. Політична соціалізація як процес засвоєння суб'єктом політико-культурних цінностей.</p> <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний:</i> 1, 2, 3, 4, 5, 6. <i>Додатковий:</i> 12, 13, 15, 21. <i>Інтернет-ресурси:</i> 22, 27, 28.</p> <p>Семінарське заняття Суб'єктивні аспекти політики</p> <p>План семінарського заняття</p> <p>1. Типологія політичної культури.</p>	<p>2</p> <p>2</p>	<p>0-6</p>
---	--	-------------------	------------

<p>я понять «політична культура» і «політична свідомість»; аналізувати політичну соціалізацію як процес засвоєння суб'єктом політико-культурних цінностей; виокремлювати чинники, типи і функції політичної соціалізації</p>	<p>2. Функції політичної культури та її прояви у різних сферах суспільного життя. 3. Основні шляхи формування політичної культури. 4. Сутність, структура і функції політичної свідомості. 5. Чинники, типи і функції політичної соціалізації.</p> <p style="text-align: center;">Завдання для самостійної роботи студентів:</p> <p>1. Розглянути і законспектувати працю Г. Алмонда «Громадянська культура», виокремлюючи при цьому її місце і роль серед інших типів політичної культури. 2. Зробити комп'ютерну презентацію у Power Point на тему: ➤ «Вплив політичної культури на політичну систему». ➤ «Масова свідомість і її роль у політичному житті». ➤ «Особливості політичної соціалізації в сучасній Україні». 3. Підготуватися до дискусії на тему «Мораль і політика. Етика політичних стосунків та відносин». 4. Написати коротке есе (4-5 стор.) на тему (за вибором): – «Історичні особливості формування політичної культури в Україні». – «Стан політичної культури в Україні». – «Політична рефлексія і самосвідомість». – «Настрої в політиці». – «Політична ментальність».</p> <p style="text-align: center;">Список рекомендованих джерел: Основний: 1, 2, 3, 4, 5, 6. Додатковий: 12, 13, 15, 21. Інтернет-ресурси: 22, 27, 28.</p>	8	
--	--	---	--

--	--	--	--

<p>Знати: сутність, рівні реалізації та функції політичної ідеології, основні політичні ідеології сучасності, зміст та межі деідеологізації в політиці</p> <p>Вміти: охарактеризувати співвідношення понять «ідеологія» і «політична ідеологія»; пояснити роль ідеології в політичному житті суспільства; аналізувати релігійні ідеології, політичний радикалізм та політичний екстремізм</p>	<p align="center">12. Політична ідеологія</p> <p align="center">Лекція</p> <p align="center">План лекції</p> <p>1. Співвідношення понять ідеологія і політична ідеологія. Ідеологія в політичному житті суспільства. 2. Сутність політичної ідеології. Рівні реалізації політичної ідеології. 3. Функції політичної ідеології.</p> <p align="center">Список рекомендованих джерел:</p> <p><i>Основний: 1, 2, 3, 4, 5, 6.</i> <i>Додатковий: 10, 12, 13, 21.</i> <i>Інтернет-ресурси: 22, 23, 24, 27, 28, 31.</i></p> <p align="center">Семінарське заняття</p> <p align="center">Політична ідеологія як система політичних цінностей</p> <p align="center">План семінарського заняття</p> <p>1. Основні політичні ідеології сучасності. 2. Релігійні ідеології. 3. Політичний радикалізм та політичний екстремізм. 4. Зміст та межі деідеологізації в політиці.</p> <p align="center">Завдання для самостійної роботи студентів:</p> <p>1. Підготуватися до експрес-контролю за темою семінарського заняття. 2. Зробити презентацію у <i>Power Point</i> на тему: ➤ «Наслідки тотальної ідеологізації суспільного життя». ➤ «Нові тенденції в розвитку основних політичних ідеологій сучасності». 3. Підібрати матеріали для роботи у малих групах за темою «Іслам як ідеологія». 4. Написати коротке есе (4-5 стор.) на тему (за вибором):</p>	<p align="center">2</p> <p align="center">2</p> <p align="center">8</p>	<p align="center">0-6</p>
---	---	---	---------------------------

	<p>– «Чи потрібна українському суспільству ідеологія?».</p> <p>– «Патріотизм versus націоналізм».</p> <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1, 2, 3, 4, 5, 6.</i> <i>Додатковий: 10, 12, 13, 21.</i> <i>Інтернет-ресурси: 22, 23, 24, 27, 28, 31.</i></p>		
<p>Знати: суть, структуру, види та стадії політичного процесу; місце і роль політичної участі в механізмі функціонування політичного процесу; види політичного конфлікту та шляхи його врегулювання; етапи політичної модернізації; особливості сучасного політичного процесу в Україні</p>	<p>Тема 13. Політичні процеси в сучасних державах</p> <p>Лекція 1 Політичні відносини та процеси</p> <p>План лекції</p> <p>1. Суть політичного процесу як форми реалізації владних відносин. Форми та способи здійснення політичного процесу.</p> <p>2. Поняття та особливості політичної модернізації суспільства.</p> <p>3. Поняття «політичного конфлікту» як соціального явища.</p> <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1, 2, 3, 4, 5, 6.</i> <i>Додатковий: 10, 14, 15, 19, 21.</i> <i>Інтернет-ресурси: 22, 23, 24, 26, 28, 29, 31.</i></p> <p>Семінарське заняття 1 Політичні процеси як формоутворюючі канали стабільної життєдіяльності політичної сфери</p> <p>План семінарського заняття</p> <p>1. Структурні складові та етапи політичного процесу. Типологія політичних процесів.</p> <p>2. Зміст і основні характерні риси</p>	<p>2</p> <p>2</p>	<p>0-6</p>

<p>Вміти: орієнтуватися в політичних процесах, оцінювати їх ефективність і наслідки; розуміти основні складові виборчого демократичного процесу та специфіку виборчих систем</p>	<p>політичної модернізації. Етапи, типи і шляхи політичної модернізації.</p> <p>3. Політичний конфлікт: форми, моделі та типи. Позитивні та негативні функції політичного конфлікту. Політичний тероризм.</p> <p>4. Шляхи розв'язання політичного конфлікту.</p> <p>5. Особливості сучасного політичного процесу в Україні. Політичні конфлікти в Україні.</p> <p style="text-align: center;">Завдання для самостійної роботи студентів:</p> <p>1. На основі вивчення питань лекції підготуватися до експрес-контролю.</p> <p>2. Використовуючи словники та енциклопедії, скласти власний словник термінів з теми: політичний процес, політичний розвиток, політична діяльність, політична поведінка, політична модернізація, політичний конфлікт, політичне рішення, політична криза, компроміс, консенсус.</p> <p>3. Підготувати есе (4-5 стор.) на тему «Міжнародні політичні конфлікти: шляхи подолання та наслідки».</p> <p>4. Підготувати презентацію у <i>Power Point</i> на одну з тем:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ «Політичний тероризм як спосіб політичної боротьби». ➤ «Політичний конфлікт та сучасні політичні реалії». ➤ «Сучасний стан політичних процесів в Україні та їх особливості». <p style="text-align: center;">Список рекомендованих джерел: Основний: 1, 2, 3, 4, 5, 6. Додатковий: 10, 14, 15, 19, 21. Інтернет-ресурси: 22, 23, 24, 26, 28, 29, 31.</p>	5	
---	---	---	--

	<p style="text-align: center;">Лекція 2 Вибори та виборчі системи</p> <p style="text-align: center;">План лекції</p> <p>1. Інститут виборів як важлива складова демократичної держави. Принципи виборів та їх місце у функціонуванні демократичної держави.</p> <p>2. Типи виборчих систем та їх особливості.</p> <p style="text-align: center;">Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1, 2, 3, 4, 5, 6.</i> <i>Додатковий: 10, 14, 15, 19, 21.</i> <i>Інтернет-ресурси: 22, 23, 24, 26, 28, 29, 31.</i></p> <p style="text-align: center;">Семінарське заняття 2 Вибори як інструмент демократії</p> <p style="text-align: center;">План семінарського заняття</p> <p>1. Поняття, функції та типологія виборів. Стадії виборчого процесу.</p> <p>2. Політична участь як наслідок політичної соціалізації. Типи політичної участі в політичному процесі.</p> <p>3. Абсентеїзм та політичне відчуження як форма низької політичної участі. Шляхи подолання абсентеїзму в суспільстві.</p> <p>4. Виборча система України та її трансформація на сучасному етапі.</p> <p style="text-align: center;">Завдання для самостійної роботи студентів:</p> <p>1. На основі вивчення питань лекції підготуватися до експрес-контролю.</p> <p>2. Використовуючи словники та енциклопедії, скласти власний словник термінів з теми: політична участь, політичне відчуження, абсентеїзм, вибори,</p>	2	
	<p style="text-align: center;">План семінарського заняття</p> <p>1. Поняття, функції та типологія виборів. Стадії виборчого процесу.</p> <p>2. Політична участь як наслідок політичної соціалізації. Типи політичної участі в політичному процесі.</p> <p>3. Абсентеїзм та політичне відчуження як форма низької політичної участі. Шляхи подолання абсентеїзму в суспільстві.</p> <p>4. Виборча система України та її трансформація на сучасному етапі.</p> <p style="text-align: center;">Завдання для самостійної роботи студентів:</p> <p>1. На основі вивчення питань лекції підготуватися до експрес-контролю.</p> <p>2. Використовуючи словники та енциклопедії, скласти власний словник термінів з теми: політична участь, політичне відчуження, абсентеїзм, вибори,</p>	2	0-6
	<p style="text-align: center;">Завдання для самостійної роботи студентів:</p> <p>1. На основі вивчення питань лекції підготуватися до експрес-контролю.</p> <p>2. Використовуючи словники та енциклопедії, скласти власний словник термінів з теми: політична участь, політичне відчуження, абсентеїзм, вибори,</p>	5	

	<p>виборчий процес, виборча система, виборча кампанія, виборчий ценз.</p> <p>3. Підготуйте презентацію у Power Point на одну з тем:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ «Політичні вибори та проблема політичної стабільності в Україні». ➤ «Суспільно небезпечні прояви у виборчому процесі в Україні». ➤ <u>«Виборчий процес в Україні: конституційно-правові аспекти».</u> <p>4. Підібрати матеріали для роботи у малих групах за темою «Виборчі системи: досвід європейських держав».</p> <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1, 2, 3, 4, 5, 6.</i> <i>Додатковий: 10, 14, 15, 19, 21.</i> <i>Інтернет-ресурси: 22, 23, 24, 26, 28, 29, 31.</i></p>		
<p>Знати: сутність поняття, складові, технології і напрями діяльності політичного маркетингу; поняття, типи і методи формування політичного іміджу як складової політичного рекламування;</p>	<p style="text-align: center;">Тема 14. Політичний маркетинг і політичний менеджмент</p> <p style="text-align: center;">Лекція План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття політичного маркетингу , його складові та технології. 2. Місце та роль політичного іміджу у політичному маркетингу. 3. Політичний менеджмент як система управління політичними процесами. <p style="text-align: center;">Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1, 2, 3, 4, 5, 6.</i> <i>Додатковий: 8, 9, 10, 15, 19, 21.</i> <i>Інтернет-ресурси: 23, 24, 26, 27, 28, 29, 30.</i></p> <p style="text-align: center;">Семінар Політичний маркетинг та політичний менеджмент як спосіб управління та контролю над ринком влади</p>	2	

<p>сутність, шляхи та механізми управління політичними процесами</p> <p>Вміти: складати стратегію політичного маркетингу окремої політичної, зокрема виборчої, кампанії; визначити способи формування політичного іміджу і механізми його популяризації; скласти план організації та управління політичними кампаніями; володіти політологічною термінологією</p>	<p align="center">План семінарського заняття</p> <p>1. Політичний маркетинг: поняття, функції, види, основні напрями діяльності. 2. Політичне рекламування та політичний імідж як складові політичного маркетингу. 3. Поняття, функції та види політичного менеджменту. Менеджмент виборчих кампаній.</p> <p align="center">Завдання для самостійної роботи студентів:</p> <p>1. Використовуючи політологічні словники та енциклопедії, знайти і засвоїти значення таких дефініцій: політичний маркетинг, політичний імідж, політичний менеджмент, громадська думка, виборча інженерія, політичний ринок, політичне рекламування. 2. <i>Скласти стратегію політичного маркетингу виборчої кампанії суб'єкта політики (політичного діяча, політичної партії).</i> 3. <i>Підготувати презентацію у Power Point на одну з тем:</i> ➤ <i>«Розвиток політичного маркетингу та політичного менеджменту в сучасній Україні».</i> ➤ <i>«Використання Інтернет-ресурсів у виборчій інженерії».</i></p> <p align="center">Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1, 2, 3, 4, 5, 6.</i> <i>Додатковий: 8, 9, 10, 15, 19, 21.</i> <i>Інтернет-ресурси: 23, 24, 26, 27, 28, 29, 30.</i></p>	<p align="center">2</p> <p align="center">8</p>	<p align="center">0-6</p>
	<p align="center">Тема 15. Політична глобалістика і міжнародна політика</p> <p align="center">Лекція</p>		

<p>Знати: сутність, цілі, функції і базові принципи міжнародної політики, суб'єкти, види та принципи міжнародних політичних відносин, національні інтереси України</p>	<p style="text-align: center;">План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> Світовий політичний процес: поняття, концептуальні засади, суб'єкти, закономірності та тенденції ХХІ ст. Сутність, цілі, функції і базові принципи міжнародної політики. Глобалізація світових процесів. Новий політичний порядок. <p style="text-align: center;">Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1, 2, 3, 4, 5, 6.</i> <i>Додатковий: 10, 12, 13, 21.</i> <i>Інтернет-ресурси: 23, 24, 25, 26, 28, 29.</i></p> <p style="text-align: center;">Семінарське заняття Україна у світовому геополітичному просторі</p>	2	
<p>Вміти: охарактеризувати світовий політичний процес; проаналізувати місце і роль України в системі міжнародних політичних відносин і в сучасному геополітичному просторі; дослідити глобалізацію світових процесів, новий політичний порядок, політичне прогнозування</p>	<p style="text-align: center;">План семінарського заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> Суб'єкти, види та принципи міжнародних політичних відносин. Україна в системі міжнародних політичних відносин та її місце в сучасному геополітичному просторі. Національні інтереси та національна безпека України. Політичне прогнозування. <p style="text-align: center;">Завдання для самостійної роботи студентів:</p> <ol style="list-style-type: none"> <i>Зробити презентацію у Power Point на тему:</i> <ul style="list-style-type: none"> ➤ «Характерні риси сучасного світового політичного процесу». ➤ «Міжнародні відносини як цілісна система». ➤ «Вплив міжнародних політичних відносин на розвиток країни». ➤ «Міжнародні організації та міжнародні політичні відносини». ➤ «Роль США у сучасному світі». ➤ «Основні напрямки та пріоритети 	2	0-6
		8	

<p>; пояснити що таке національна безпека України</p>	<p>зовнішньополітичної діяльності української держави».</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ «Україна і ЄС». ➤ «Відносини України і НАТО». <p>2. Підготуватися до дискусії на тему: «Роль зовнішньої політики у формуванні іміджу держави».</p> <p>3. Підібрати матеріали для роботи у малих групах за темою «Прояви кризи сучасної цивілізації та шляхи її подолання».</p> <p>4. Зробити бібліографічний огляд літератури за темою семінарського заняття (мінімум 10 джерел).</p> <p style="text-align: center;">Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1, 2, 3, 4, 5, 6.</i> <i>Додатковий: 10, 12, 13, 21.</i> <i>Інтернет-ресурси: 23, 24, 25, 26, 28, 29.</i></p>		
Разом		180	100
Підсумковий результат		екзамен	

* Курсивом визначено інтерактивні завдання з навчальної дисципліни «Політологія»

V. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ*

Основний

1. Політологія: Підручник / За ред. О.В. Бабкіної, В.П. Горбатенка. – 3-тє видання, перероб., доп. – Київ: ВЦ «Академія», 2015. – 567 с.
2. Піча В.М. Політологія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. освіти / В.М. Піча, Н.М. Хома; за ред. В.М. Пічі. – 5-те вид., випр. і допов. – Львів: Магнолія, 2014. – 303 с.
3. Політологія / А. Колодій, Л. Климанська, Я. Космина, В. Харченко; за наук. ред. А. Колодій. – 2-е вид., перероб. та доп. – К.: Ельга, Ніка-Центр, 2013. – 664 с.
4. Політологія: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / за ред. Ю.І. Кулагіна, В.І. Полуреза. – К.: «Альтерпрес», 2012. – 612 с.
5. Політологія. Хрестоматія / В.Г. Кремень, Ю.І. Кулагін, Л.О. Кремень, Н.А. Латигіна, В.І. Полуріз. – Київ: Альтерпрес, 2004. – 827 с.
6. Політологічний енциклопедичний словник / за ред. Ю.С. Шемшученка, В.Д. Бабкіна, В.П. Горбатенка. – К.: Генеза, 2013. – 736 с.

Додатковий

7. Абрамович В.Г., Телелим І.В. Політична система суспільства / В.Г. Абрамович, І.В. Телелим. – Одеса.: «ВМВ», 2012. – 684 с.
8. Бебик В.М. Політологія. Наука і навчальна дисципліна: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В.М. Бебик. – К.: Каравела, 2012. – 495 с.
9. Горбатенко В.П. Прикладна політологія: навчальний посібник / В.П. Горбатенко. – К.: ВЦ «Академія», 2008. – 472 с.
10. Горбач О.Н. Політологія: навч. посіб. / О.Н. Горбач, Р. Демчишак. – 3-е вид., допов. та перероб. – Львів, 2016. – 260 с.
11. Кирилюк Ф.М. Історія зарубіжних політичних вчень нової доби / Ф.М. Кирилюк. – К.: Центр навч. л-ри, 2008. – 400 с.
12. Латигіна Н.А. Демократія: реалії versus утопії / Н.А. Латигіна. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2008. – 400 с.
13. Латигіна Н.А. Іслам: шлях крізь століття: монографія / Н.А. Латигіна. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. – 360 с.

14. Пахарев А.Д. Політичні інститути і процеси в сучасній Україні: навч. посібник / А.Д. Пахарев. – К.: Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф.Кураса НАН України, 2015. – 182 с.
15. *Політологія. Навчально-методичний комплекс* / Ф.М. Кирилюк, А.Е. Конверський, В.Ф. Цвих та ін. – К.: Центр навч. л-ри, 2004. – 697 с.
16. *Примуш М.В. Політичні партії: історія та теорія* / М.В. Примуш. – К.: Професіонал, 2015. – 416 с.
17. *Рудич Ф.М. Політологія: Підручник для студентів вищих навч. закл.* / Ф.М.Рудич. – К.: Либідь, 2015. – 478 с.
18. *Терлецька І.В. Сучасний історіографічний дискурс сталінізму як форми тоталітаризму* / І.В.Терлецька. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2009. – 162 с.
19. Шведа Ю.Р. Вибори та виборчі системи. Європейські стандарти та досвід для утвердження демократії в Україні / Ю.Р. Шведа. – Львів, 2016. – 462 с.
20. Шведа Ю.Р. Теорія політичних партій і партійних систем: навч. посіб. / Ю.Р.Шведа. – Львів: «Тріада плюс», 2014. – 528 с.
21. *Шляхтун П.П. Політологія (теорія та історія політичної науки): навч. посіб.* / П.П. Шляхтун. – К.: Либідь, 2010 – 576 с.

Інтернет-ресурси

22. Інститут стратегічних оцінок при Президентському фонді Леоніда Кучми «Україна». – Режим доступу: <http://www.kuchma.org.ua/ico/monitoring/>
23. Кабінет міністрів України. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
24. Міжнародний центр перспективних досліджень. – Режим доступу: <http://www.icps.kiev.ua/library>
25. Міністерство закордонних справ України. – Режим доступу: <http://www.mfa.gov.ua/>
26. Національний інститут стратегічних досліджень. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/>
27. Онлайн бібліотека з політології і політичних наук. – Режим доступу: <http://politics.ellib.org.ua/>
28. Підручники з політології. – Режим доступу: <http://pidruchniki.com>
29. Український центр економічних і політичних досліджень імені [Олександра Разумкова](http://www.razumkov.org.ua). – Режим доступу: <http://www.razumkov.org.ua>
30. Український центр політичного менеджменту. – Режим доступу: <http://www.politik.org.ua/>
31. Закон України Про політичні партії в Україні. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2365-14>

*Курсивом визначено джерела та літературу, яка наявна в бібліотеці КНТЕУ.